

שלושה שאכלו פרק שביעי ברכות

ג.

עין משפט
נר מצוה

אף צרכו. שפיר דמי ומיהו טוב לו להיות בכלל המזכרים: **הנינא.** סייעמא לשמואל: **ששה נחלקין.** אם רצו ליחלק לשתי חצרות ולזמן אלו לעצמן ואלו לעצמן רשאין הן שהרי יש זימון כאן וכאן: **עד עשרה.** כלומר וכן ו' וכן ח' לשתי חצרות וכן ט' לשתי חצרות או לשלושה עד

אלא ש"מ נברך עדיף. לאו דוקא עדיף אלא כי הדדי נינהו ועדיף היינו חשוב ס' כמו הקישא עדיף וגו' עדיף פ' אחיהו מוקמונ (ד' מה). ר"ל דההיקא חשוב ואין לצטלו מפני הגש"ס וה"ג קאמר נברך חשוב כמו צרכו ולפיכך לא יוציא עצמו מן הכלל והקוטרס

עשרה אצל חס היו עשרה חלה עליהן הזכרת השם ואם יחלקו לא יהיה שם הזכרה אין נחלקין עד שיהיו שם עשרים: ה"ג ואי אמרם צרכו עדיף **אמאי ששה נחלקין.** אם ירצו הן מעיקרא יכולין לומר צרכו והשתא מו לא אמרי: **אלא לאו ש"מ.** אף צרכו קאמר מתני' וכיון דמתני' אף צרכו קאמר מסתברא היא שטוב לו לאדם להיות מן המזכרים וסייעמא דשמואל.

מוחק עדיף ומיהו אמי שפיר עדיף כדפי': **ע"ל המזון הרי זה בור.** דמשמע דמנכר לצעל הבית המאכליו דלי לרחמנא למה הוא מזכיר מזון בלא מזון יש הרבה לצרכו:

אמר רבא ה"ב בר"ע. פירש ר"ח דהכי קיי"ל והלכך צין צעשרה צין צמאה צין צרצוא אומר נברך אלהינו על המזון שאכלנו אצל ג' לא זכיר על המזון כדאמר לעיל וגם צעשרה אם אינו רוצה להזכיר על המזון הרשות צידו ואומר וצטונו חיינו: **ש"לשה שישבו לאכול כאחד.** אף על פי שהיו חלוקין צככר שכל אחד ואחד אוכל מנכרו אינן רשאין ליחלק כלומר אף על פי שהן חלוקין צככרות וס"ד אין זה לרוף ולא חל עליהם חובת זימון אפ"ה אינן רשאין ליחלק:

גיהות אור השלם 1. ונתנה הוואל וברך את בית עבדך ליהודי לעולם לפניך פי אהתך ארבי אלהים דברך ומשכבתך יברך בית עבדך ואלהים שמואל ב' ב' כט 2. אבבי יי אילדיך תפועלך מארץ מצרים וירחם פיד ואמלאהו: הלהים פא אי 3. במקלות רבובי אלהים יי ממקור ישראלי: הלהים סח כ

אב"ל אי אקדימו ואומינו ע"יהו בדובתייהו. פי' שאכל כל אחד מהשלשה והפסיק לשמים שהיו מסובין עמו עד הון כדאיתא לעיל (דף מה): פרת חובת זמון מעליהם כלומר פטורין מן הזמון ורשאין עמה ליחלק ורש"י לא פירש קן: שחלקו

הגהות הגר"א (א) גבי א"ר יוחנן ברין שאכלנו י"ב וצאטריי (מניה) והניקטאן בברך וקלי דר' יוחנן על נברך: (ב) שם אינן רשאין ליחלק (ג) א"ר א"ר אבא ובי מככרו לעצמן אינן רשאין ליחלק תלמידי ר' יוחנן ור"ב היה ג"י האלפסי: (א) ש"ש ד"ה אלא לאו וי' ששה נחלקין עד עשרה: (ב) ד"ה כדמין וי' ששה י"ב צאטריי (מניה) והניקטאן ג"כ שלו וכן במשנה:

הגהות הגר"א (א) גבי ל"א אמר ר' אבא. ה"א"ש כ"אן ג"י מתחלפות ה"א"ש ל"ג לה ר"י ר"י ל"ג לראשונה: **מוסף רש"י** בניין שאפילו עברין כו' שנאמר במקלות. כטקולו על יום, ממקור ישראל אף חותם שמקור (וסוה לא). פתיא אובמא. כלי שחור כמו (ע"ל ג'.) הני פתוחה דבי מיכסי אובמא, ששתמר ע"י מלכיה. כלומר גם אהת גיל ודמיר צמורה, כמו (עלל מת). מוחליל ביתך ניכר שפתח אהת, חממה שפתחה ככלי מוטבר ע"י חתנית ו' דרכן על תמידית חממה שפתחת על לימוד מורה ואינם מנכסים צבדיים (ע"ל טו.).

הגהות הגר"א (א) גבי ל"א אמר ר' אבא. ה"א"ש כ"אן ג"י מתחלפות ה"א"ש ל"ג לה ר"י ר"י ל"ג לראשונה: **מוסף רש"י** בניין שאפילו עברין כו' שנאמר במקלות. כטקולו על יום, ממקור ישראל אף חותם שמקור (וסוה לא). פתיא אובמא. כלי שחור כמו (ע"ל ג'.) הני פתוחה דבי מיכסי אובמא, ששתמר ע"י מלכיה. כלומר גם אהת גיל ודמיר צמורה, כמו (עלל מת). מוחליל ביתך ניכר שפתח אהת, חממה שפתחה ככלי מוטבר ע"י חתנית ו' דרכן על תמידית חממה שפתחת על לימוד מורה ואינם מנכסים צבדיים (ע"ל טו.).

הגהות הגר"א (א) גבי ל"א אמר ר' אבא. ה"א"ש כ"אן ג"י מתחלפות ה"א"ש ל"ג לה ר"י ר"י ל"ג לראשונה: **מוסף רש"י** בניין שאפילו עברין כו' שנאמר במקלות. כטקולו על יום, ממקור ישראל אף חותם שמקור (וסוה לא). פתיא אובמא. כלי שחור כמו (ע"ל ג'.) הני פתוחה דבי מיכסי אובמא, ששתמר ע"י מלכיה. כלומר גם אהת גיל ודמיר צמורה, כמו (עלל מת). מוחליל ביתך ניכר שפתח אהת, חממה שפתחה ככלי מוטבר ע"י חתנית ו' דרכן על תמידית חממה שפתחת על לימוד מורה ואינם מנכסים צבדיים (ע"ל טו.).

אמר רבא ה"ב בר"ע. פירש ר"ח דהכי קיי"ל והלכך צין צעשרה צין צמאה צין צרצוא אומר נברך אלהינו על המזון שאכלנו אצל ג' לא זכיר על המזון כדאמר לעיל וגם צעשרה אם אינו רוצה להזכיר על המזון הרשות צידו ואומר וצטונו חיינו: **ש"לשה שישבו לאכול כאחד.** אף על פי שהיו חלוקין צככר שכל אחד ואחד אוכל מנכרו אינן רשאין ליחלק כלומר אף על פי שהן חלוקין צככרות וס"ד אין זה לרוף ולא חל עליהם חובת זימון אפ"ה אינן רשאין ליחלק: **אב"ל אי אקדימו ואומינו ע"יהו בדובתייהו.** פי' שאכל כל אחד מהשלשה והפסיק לשמים שהיו מסובין עמו עד הון כדאיתא לעיל (דף מה): פרת חובת זמון מעליהם כלומר פטורין מן הזמון ורשאין עמה ליחלק ורש"י לא פירש קן: שחלקו

לכאן: **עד עשרה.** אצל עשרה אין נחלקים דאיתחייבו לכו צומון הזכרת השם עד שיהו עשרים ואלו יחלקו אם ירצו לשתי חצרות: **ג' ג' שצאו משלש חצרות.** וכדמסיים רב חסדא שצאו מג' חצרות של ג' בני אדם שצאו לחצרות אחת חייבין לזמן ואינן רשאין ליחלק שצכר הוקצבו ואפי' לא אכלו אלו השלשה משגטטרפו יחד שצכר גמרו סעודתן עם הראשונים: ולא

ס א ב ג ד (ה) טו ט"ז
א"ר ח' ק"ב ס"א:
ה מ"י פ"ה מה' צרכות
הכלה ז'
ס א ו טו ט"ז א"ר ח' ק"ב
ס"א:
ס א ז מ"י שם הל' ז' סמ
ס"א טו ט"ז א"ר ח' ק"ב
ס"א:
ע ח מ"י פ"ט מהלכות
צרכות הל' א פ"ב:
הכלה ז' סמ ש"ע
טו ט"ז א"ר ח' ק"ב ס"א
ו"י ק"ב ס"א:
ע א ט מ"י פ"ה מהל'
צרכות הל' י סמ
ס"א טו ט"ז א"ר ח' ק"ב
ס"א:
ע ב ז מ"י שם הל' ז' א'
סמ טו ט"ז א"ר ח' ק"ב
ס"א:
ע ג ב ל מ"י שם הל' ז' א'
סמ טו ט"ז א"ר ח' ק"ב
ס"א:
ע ד מ ג מ"י שם טו ט"ז
א"ר ח' ק"ב ס"א: [ז]

רבינו חננאל

ובא רב אדא בר אבהו לקיים דבריו שמואל ודייק מרקאנאי שנה לחלקים ואומי' כל חבורת שלשה נברך ואלו אמר אין להם להחלק כי ששה צריכין לומר צרכו. שמע מינה נברך עדיף שמע מינה. והנרקין תופסין אותו על כו'. פי' המוקדקים שלא נברך צורף. ובלשון ערבי קרוין אותו אלמנקאר. כגון תרגול המנקר באשפה. ירושלמי: ובאיש לר' זעירא בנין דצווח ר' יעקב ב"ר אחא לר' חייא בר ווה נרקא. אמר רבא הלכה כר"ע. הכי קיימא לן והילכתא בין עשרה בין מאה בין רבוא אומרין נברך אלקינו. ואם ירצה יאמר על המזון שאכלנו משלו, ואם אינו רוצה להזכיר על המזון הרשות לא יברך. אבל בשלשה לא יזכיר על המזון. מתני' ג'. שאכלו כאחת אינם רשאים ליחלק. ואשקינו מאי קמ"ל הא תנינן חרדא זימנא. ומנינן הא קמ"ל כד' אבא אמר שמואל שלשה שישבו לאכול אף על פי שכל אחד אוכל מנכרו, אינן רשאין ליחלק. אי נמי אבא אמר שמואל שלשה בני אדם שבאו משלש חבורות של שלשה בני אדם, אינן רשאין ליחלק. גלישנא אחרינא וכו'. ה"ג ר"ח: אמר רבא בר שמואל הכי קתני.

בניין שאפילו עברין כו' שנאמר במקלות. כטקולו על יום, ממקור ישראל אף חותם שמקור (וסוה לא). פתיא אובמא. כלי שחור כמו (ע"ל ג'.) הני פתוחה דבי מיכסי אובמא, ששתמר ע"י מלכיה. כלומר גם אהת גיל ודמיר צמורה, כמו (עלל מת). מוחליל ביתך ניכר שפתח אהת, חממה שפתחה ככלי מוטבר ע"י חתנית ו' דרכן על תמידית חממה שפתחת על לימוד מורה ואינם מנכסים צבדיים (ע"ל טו.).